

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ВМІНЬ ЗАСОБАМИ ГЕШТАЛЬТ НАПРЯМКУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Зеленська Зоя Петрівна
Заступник директора з
науково-методичної роботи
учитель англійської мови
Києво-Печерського ліцею №171
«ЛІДЕР»,
науковий кореспондент лабораторії
вікової психофізіології
Інституту психології ім. Г.С.
Костюка НАПН України

З найдавніших часів знання самої людини, розуміння властивостей і механізмів її поведінки, фактів і умов її розвитку та формування склали і складають по сьогоднішній день одну з найбільш необхідних частин професійних знань вчителя, одну з основ його педагогічної діяльності. В розв'язанні цього важливого завдання велика роль належить психології, яка займає важливе місце в навчально-виховному процесі. В наш час здивувати людину чим-небудь не так вже й важко, адже наше сьогодення наповнене вражаючими дивовижними відкриттями і зверненнями в соціальній, науковій, політичній та економічній сферах. Але все ж таки, найзагадковіші, далеко ще не вивчені до кінця таємниці, знаходяться в самій людині і, особливо, в її діяльності.

Сучасна шкільна освіта потребує «перевинайдення». Нинішню вкрай застарілу модель навчання уже неможливо удосконалити чи модернізувати.

Сучасне суспільство потребує абсолютно нового підходу до навчання, виховання та розвитку загалом. Якщо раніше вчителі казали учням «перепиши цю вправу» чи «зроби ще раз цю задачу», то тепер учні вимагають від нас, педагогів, «винайдіть заново, перевинайдіть школу, збудуйте школу, у якій нам було б цікаво навчатись». Тому, саме час, на нашу думку, впроваджувати психологію в повсякденне життя кожного учня та вчителя, адже вчитель-психолог, завдяки своєму життєвому досвіду, може багато відчувати, побачити, зрозуміти і навіть передбачити в інших людях. Адже наше ставлення до учнів, наші реакції на їхні дії, наші дії по відношенню до них визначаються тлумаченням внутрішнього, психологічного розуміння і змісту поведінки дитини. Для реалізації поставлених завдань на базі Києво-Печерського ліцею №171 «Лідер» створено науково-дослідну лабораторію «Психології розвитку особистості» при Інституті психології ім. Г.С.Костюка Національної АПН України. На першому етапі експерименту розпочато впровадження в навчально-виховний процес уроків нового типу.

В ході експериментальних уроків було використано ряд вправ з гештальт напрямку. В основу апробованих та адаптованих вправ взяті вправи на роботу з метафорою, вправи на усвідомлення та розвиток креативності та широко застосовувались вправи з пластичного тренінгу. В основі структури уроків нового типу лежить тренінгова форма проведення заняття. Оскільки ми вважаємо, що тренінгові заняття, як метод саме активного навчання, дають змогу зосередитись на здобутті знань з англійської мови, засвоєнні ними умінь і навиків та соціальних установок. Особливості використання тренінгової форми уроку англійської мови спрямовані не лише на отримання та засвоєння нової інформації учнями, а й на практичне застосування отриманих знань, умінь і навичок в житті.

В ході експериментальних уроків учням запропоновано не обмежуватися розповіддю, а перетворити слова в дії, які відбувалися «тут і зараз». Експеримент спрямований на знаходження в контактi з учнями новизни, творчого пристосування.

Оскільки, методи гешталту направлені на розвиток цілісного образу людини в п'яти сферах її життя (фізичній, емоційній, раціональній, соціальній, духовній), то основними принципами роботи є пізнання, фокусування енергії, її прийняття та відповідальності. Ми вважаємо, що особливістю проведення таких уроків є те, що кожен учень має змогу грати різні ролі, розвивати свою креативність, пробувати себе у різних моделях життєвих ситуацій та розвивати та осмислювати себе як особистість. Використання вправ з гешталт напрямку на уроках англійської мови несе, на нашу думку, позитивний характер, але необхідно враховувати позицію як введення учнів в урок, так і виведення із експерименту. Одним із важливих факторів є обговорення та прийняття єдиних правил під час уроку, які організують учня на подальшу роботу, активізують його дії. Під час уроку велика увага приділяється іграм. Комплексне та раціональне використання вправ гешталт напрямку на уроках англійської мови надає можливість посилити увагу учнів до своїх почуттів, розвивати творчий підхід у вирішенні поставлених проблемних завдань. Розмаїття вправ, які поступово впроваджуються в навчально-виховний процес, максимально будуть наближені до практики, фактично стануть її повноцінною заміною. І саме вчитель – психолог повинен зробити неможливе, а можливе зроблять і без нас.

Отже, враховуючи первинний експериментальний досвід проведення уроків англійської мови нового типу, ми вважаємо, що навчально-виховний процес «майбутнього» включатиме як традиційні, так і абсолютно нові форми навчання. В основі переважної більшості уроків англійської мови лежатимуть тренінгові методи, «розмовні жанри», тобто діяльність, побудована на мові та мовленні, в якій в найбільшій мірі задіяні інтелект, пам'ять і сприймання, тобто такі ж самі сфери особистості та її психічної діяльності, як і в традиційному навчанні. Однак, важливістю і особливістю цих уроків буде правильне використання можливостей учнів і тоді навчання англійської мови може стати набагато більш швидким і цікавішим процесом.